

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Cobzac Elena,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sîli Radu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2020, în cauza penală în privința inculpaților

Morari Maxim xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx

și

Țurcan Ion xxx, născut xxx, originar și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.04.2019 - 19.08.2019;

Instanță de apel: 09.09.2019 - 18.02.2020;

Instanță de recurs: 15.06.2020 - 18.11.2020.

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Anenii Noi (sediul Central) din 19 august 2019, au fost recunoscuți vinovați și condamnați :

- Morari Maxim: în baza art.172 alin.(1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3) Cod penal, la 1 ani închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri; în baza art.172 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3) Cod penal, la 3 ani și 6 luni închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri; în baza art.172 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3) Cod penal, la 3 ani și 6 luni închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri.

Potrivit art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de 5 ani închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri;

- Țurcan Ion: în baza art.172 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea prevederilor

art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3) Cod penal, la 3 ani și 6 luni închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri; în baza art.172 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3) Cod penal, la 3 ani și 6 luni închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri.

Potrivit art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de 4 ani închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri.

A fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea de la reprezentanții legali a lui Morari Maxim și Țurcan Ion, a cheltuielilor judiciare, cu trecerea acestora în contul statului, în valoare totală de 22 414,45 lei, dintre care suma de 20 998 lei constituie cheltuieli suportate la efectuarea expertizelor judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Morari Maxim în una din zilele lunii august 2018, data și ora exactă nu a fost posibil de stabilit, urmărind scopul satisfacerii poftelor sale sexuale, cunoscând cu certitudine despre handicapul psihic evident al părții vătămate Xxx și despre imposibilitatea acestuia de ași exprima liber consimțământul în legătură cu starea de iresponsabilitate totală a acestuia, fapt confirmat prin raportul de expertiză judiciară nr.201835A0741 din 01.03.2019, aflându-se în locuința victimei amplasată în xxx și cunoscând, că acesta va fi în imposibilitate de a-i opune rezistență fizică activă, a întreținut cu ultimul un raport homosexual forțat.

Tot el, în una din zilele de la sfârșitul lunii august 2018, începutul lunii septembrie 2018, data și ora exactă nu a fost posibil de stabilit, acționând împreună cu Țurcan Ion urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale, cunoscând cu certitudine despre handicapul psihic evident al părții vătămate Xxx și despre imposibilitatea acestuia de ași exprima liber consimțământul în legătură cu starea de iresponsabilitate totală a acestuia, fapt confirmat prin raportul de expertiză judiciară nr. 201835A0741 din 01.03.2019, aflându-se în locuința victimei amplasată în xxx și cunoscând, că acesta va fi în imposibilitate de a-i opune rezistență fizică activă, au întreținut pe rând cu ultimul câte un raport homosexual forțat.

Tot el, la 20.09.2018, în urma consumului de alcool, fiind în stare de ebrietate alcoolică, acționând împreună cu Țurcan Ion, urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale, cunoscând cu certitudine despre handicapul psihic evident al părții vătămate Xxx și despre imposibilitatea acestuia de ași exprima liber consimțământul în legătură cu starea de iresponsabilitate totală a acestuia, fapt confirmat prin raportul de expertiză judiciară nr.201835A0741 din 01.03.2019, aflându-se în locuința victimei amplasată în xxx și cunoscând, că acesta va fi în imposibilitate de a-i opune rezistență fizică activă, au întreținut pe rând cu ultimul a câte un raport homosexual forțat.

Țurcan Ion în una din zilele de la sfârșitul lunii august 2018, începutul lunii septembrie 2018, data și ora exactă nu a fost posibil de stabilit, acționând împreună cu Morari Maxim, urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale, cunoscând cu certitudine despre handicapul psihic evident al părții vătămate Xxx și despre imposibilitatea acestuia de ași exprima liber consimțământul în legătură cu starea de iresponsabilitate totală a acestuia, fapt confirmat prin raportul de expertiză judiciară nr.201835A0741 din 01.03.2019, aflându-se în locuința victimei amplasată în xxx și cunoscând, că acesta va fi

în imposibilitate de a-i opune rezistență fizică activă, au întreținut pe rând cu ultimul câte un raport homosexual forțat.

Tot el, la 20.09.2018, în urma consumului de alcool, fiind în stare de ebrietate alcoolică, acționând împreună cu Morari Maxim, urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale, cunoscând cu certitudine despre handicapul psihic evident al părții vătămate Xxx și despre imposibilitatea acestuia de ași exprima liber consimțământul în legătură cu starea de iresponsabilitate totală a acestuia, fapt confirmat prin raportul de expertiză judiciară nr.201835A0741 din 01.03.2019, aflându-se în locuința victimei amplasată în xxx și cunoscând, că acesta va fi în imposibilitate de a-i opune rezistență fizică activă, au întreținut pe rând cu ultimul câte un raport homosexual forțat.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fi dispusă încasarea de la reprezentanții legali ai inculpaților minori în mod solidar, cheltuielile judiciare, cu trecerea acestora în contul statului, în valoare de 22 414,45 lei, dintre care suma de 20 998 lei - cheltuieli suportate la efectuarea expertizelor judiciare.

În motivarea apelului procurorul a invocat că, la stabilirea vinovăției inculpatului în săvârșirea unei infracțiuni, acestuia îi revine obligația de a plăti statului toate cheltuielile efectuate de la începerea urmăririi penale și până la punerea în executare a hotărârii de condamnare.

În conformitate cu prevederile art.227 CPP, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Consideră că, instanța nu a motivat suficient imposibilitatea reprezentanților legali ai inculpaților Morari Maxim și Țurcan Ion și anume a părinților Morari Vladimir și Țurcan Gheorghe și faptul că, aceștia nu dispun de mijloace financiare, pentru a trece cheltuielile suportate în contul statului și liberarea acestora de obligațiunea data.

Obiectivul principal al pedepsei penale este curmarea acțiunilor infracționale, iar suportarea unor cheltuieli de către inculpați, or cum în cazul dat, de către persoanele care-l reprezintă, care vor conștientiza situația sa mai profund și pericolul repetării unor astfel de încălcări, va produce un efect benefic pentru corectarea acestora.

3.1. Avocatul Negru Olesea în numele inculpatului Morari Maxim a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei hotărâri prin care lui Morari Maxim să-i fie stabilită o pedeapsă sub limita minimă prevăzută de art.172 Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

În motivarea apelului a invocat că, sentința nominalizată o consideră neîntemeiată iar pedeapsa aplicată pentru fapta comisă disproporționat de aspră, la stabilirea pedepsei instanța de fond nu a ținut cont de faptul că, Morari Maxim atât la momentul comiterii faptei cât și actualmente este minor, este pentru prima dată pe banca acuzaților, vina în comiterea faptei imputate a recunoscu-o, a contribuit activ la elucidarea circumstanțelor cauzei penale, a manifestat doar căință activă.

3.2. Avocatul Jizdan Lidia în numele inculpatului Țurcan Ion a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei hotărâri prin care lui Țurcan Ion să-i fie stabilită o pedeapsă conform dispozițiilor art.90 Cod penal, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Consideră că, instanța de fond corect a încadrat acțiunile inculpatului minor Țurcan Ion în baza art.172 alin.(2) lit. c), 172 alin.(2) lit. c) Cod penal, însă greșit a ajuns la concluzia numindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în centrul de detenție pentru minori și tineri. La stabilirea pedepsei, instanța de fond era obligată să i-a în considerație toate circumstanțele atenuante și să-i aplice o pedeapsă non privativă de libertate, prin aplicarea dispozițiilor art.90 Cod penal, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2020, apelurile declarate au fost admise parțial, cu casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei și încasării cheltuielilor de judecată și pronunțată în acest sens o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care au fost recunoscuți vinovați și condamnați inculpații:

- Morari Maxim: în baza art.172 alin.(1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3), 79 alin.(1) Cod penal, la 10 luni închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri; în baza art.172 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3), 79 alin.(1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri; în baza art.172 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3), 79 alin.(1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri.

Potrivit art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 4 ani închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri, iar potrivit art.90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 4 ani;

- Țurcan Ion: în baza art.172 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3), 79 alin.(1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri; în baza art.172 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3), 79 alin.(1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri.

Potrivit art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 3 ani și 6 luni închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri, iar potrivit art.90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 4 ani.

A fost dispusă încasarea din contul reprezentanților legali a inculpaților minori Morari Maxim și Țurcan Ion, Morari Vladimir și Țurcan Gheorghe, în mod solidar cheltuielile de judecată pentru efectuarea expertizelor: medico-legală (320 lei), biologică (19 600 lei), psihiatrică (1 078 lei), iar în total suma de 20 998 lei.

Celelalte dispoziții a sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că examinând probatoriul administrat, consideră dovedită pe deplin, în afara dubiilor rezonabile vina inculpatului Morari Maxim în comiterea infracțiunii de homosexualitatea, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, precum și vina inculpaților Morari

Maxim și Țurcan Ion în comiterea infracțiunilor de homosexualitate, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, acțiune comisă de două persoane.

Astfel, instanța de apel în conformitate cu prevederile art.27 Cod de procedură penală, verificând probele administrate prin prisma prevederilor art.95 Cod de procedură penală, adică din punct de vedere a admisibilității lor, le apreciază ca fiind pertinente concludente și utile, ori în ședință nu s-au stabilit circumstanțe care să indice la admiterea a careva încălcări esențiale, ce ar determina neadmiterea lor.

Totodată, s-a reținut că sentința a fost contestată în partea stabilirii pedepsei și cheltuielilor de judecată, iar temei pentru a interveni în sentința din oficiu în partea încadrării juridice, conform art.409 alin.(2) Cod procedură penală, nu se regăsesc.

4.2. Cu referire la individualizarea pedepsei în privința inculpaților, instanța de apel a menționat că, potrivit apelurilor înaintate de către avocați în numele inculpaților Morari Maxim și Țurcan Ion s-a invocat ca temei de casare a sentinței instanței de fond faptul că, prima instanță incorect a individualizat aplicarea pedepsei, pedeapsa numită inculpaților fiind una prea aspră, nu s-a făcut trimitere la art.70 alin.(3) Cod penal.

În continuare, analizând acest temei în raport cu motivele invocate în apel, instanța de apel a constatat că, motivul invocat și-a găsit confirmare la judecarea apelurilor declarate, fiind atestate temeiuri de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate în partea individualizării și stabilirii pedepsei deoarece, la stabilirea pedepsei instanța de fond nu a ținut cont de minoratul inculpaților la momentul comiterii infracțiunii, fiind o circumstanță excepțională.

Așadar, la adoptarea sentinței, individualizând pedeapsa, instanța de apel a reținut că, instanța de fond nu a respectat prevederile art.art.96, 385 alin.(1) și 394 alin.(1), (2) Cod procedură penală, conform cărora instanța este obligată să indice în partea descriptivă a sentinței care sunt circumstanțele care atenuază sau agravează răspunderea inculpaților, datele care caracterizează persoana inculpaților, precum și motivele soluției adoptate referitoare la stabilirea pedepsei sau la liberarea de pedeapsă penală.

Instanța de apel a reiterat că, în speță, deși aparent au fost îndeplinite unele cerințe ale individualizării și stabilirii pedepsei, totuși prima instanță urma să efectueze o analiză mult mai complexă și minuțioasă a personalității infractorilor urmărind în acest sens comportamentul lor în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii și numai în măsura în care s-ar fi dovedit că comiterea faptelor infracționale se datorează unui concurs accidental de împrejurări din viața sa și că, pentru îndreptarea lor, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, doar în aceste cazuri este incident aplicarea unei pedepse sub formă de suspendarea condiționată a executării pedepsei.

La soluționarea chestiunii cu privire la pedeapsa penală aplicată inculpaților, prima instanță nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.7, 61, 70, 75 și 79 Cod penal.

Analizând sentința contestată, instanța de apel a reținut că, la stabilirea pedepsei inculpaților Morari Maxim și Țurcan Ion, instanța de fond nu a soluționat corect chestiunea privind aplicarea prevederilor art.79 alin.(3) Cod penal, sub aspectul că, minoratul este o circumstanță excepțională, ce se regăsește în speță.

În atare situație, instanța de apel constatată că, prima instanță a aplicat inculpaților Morari Maxim și Țurcan Ion o măsură de pedeapsă incommensurabilă cu persoana

acestora, motiv pentru care în partea respectivă a sentinței atacate, se impune de a interveni, în sensul aplicării prevederilor art.art.70, 79 Cod penal, sub aspectul aplicării unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege.

Analizând circumstanțele cauzei, instanța de apel a menționat că, inculpatul Morari Maxim este născut la data de 28.08.2002 și inculpatul Țurcan Ion este născut la 04.07.2003, iar faptele infracționale au fost comise în zilele lunii august 2018, adică la momentul săvârșirii infracțiunilor ultimii erau minori și nu au atins vârsta de 18 ani.

De asemenea, s-a reținut că, sancțiunea prevăzută de art.172 alin.(1) Cod penal, în baza căroră Morari Maxim a fost recunoscut vinovat, prevede pedeapsa cu închisoare de la 3 la 5 ani iar, sancțiunea prevăzută art.172 alin.(1), lit. c) Cod penal, în baza căroră Morari Maxim și Țurcan Ion au fost recunoscuți vinovați, prevede pedeapsa cu închisoare de la 5 la 12 ani.

Instanța de apel a stabilit că, în corespundere cu standardele naționale și internaționale un copil nu trebuie să fie privat de libertate în afară de cazurile când a comis o infracțiune legată de aplicarea violenței sau a comis în mod persistent infracțiuni grave și nu există alte căi de a reacționa, iar faptul că nu există alte căi potrivite de a reacționa nu se referă la situația că nu sunt alternative, nefăcând trimitere la art.art.70, 79 Cod penal, instanța de fond i-a aplicat eronat inculpaților minori pedeapsă sub formă de închisoare.

Instanța de apel consideră că, instanța de fond urma să întreprindă toate măsurile prevăzute de lege pentru a aplica inculpaților minori pedeapsa non-privativă de libertate sau pentru a-i stabili o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege (art.79 CP), ori pentru a dispune suspendarea condiționată a pedepsei în conformitate cu dispozițiile art.90 CP (pct.19 al hotărârii Plenului CSJ nr.39 din 22.11.2004 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale privind minorii”).

La fel, instanța de apel a relevat că, prima instanță nu a ținut cont de faptul că pentru minori legiuitorul a prevăzut la art.475 Cod procedură penală, circumstanțe suplimentare care urmează a fi stabilite în cauzele privind minorii, cum ar fi: 1) condițiile în care trăiește și este educat minorul, gradul de dezvoltare intelectuală, volitivă și psihologică a lui, particularitățile caracterului și temperamentului, interesele și necesitățile lui; 2) influența adulților sau a altor minori asupra minorului; 3) cauzele și condițiile care au contribuit la săvârșirea infracțiunii.

În continuare, reiterând prevederile art.art.61-71, 75, 79, 90 Cod penal, instanța de apel consideră necesar a aplica inculpaților Morari Maxim și Țurcan Ion termenul minim de pedeapsă cu închisoare, prevăzut de art.172 alin.(2) lit. c) Cod penal coroborat cu art.70 alin.(3) și 79 alin. (1) Cod penal, ținând cont că, la momentul comiterii infracțiunii, inculpații nu aveau vârsta de 18 ani.

Ulterior, după individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie executată real ori, în perspectiva personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării executării pedepsei în privința vinovatului pe un termen de probă stabilit de instanța de judecată.

Instanța de apel a reținut că, la stabilirea pedepsei minorului, în temeiul art.485 Cod procedură penală, dacă există în cauza respectivă condițiile prevăzute de art.90 Cod penal, instanța este obligată să examineze posibilitatea suspendării condiționate a executării pedepsei de către minor. Dacă instanța a ajuns la concluzia că există posibilitatea suspendării condiționate a executării pedepsei de către minor, îi va stabili un termen de probă de până la 5 ani.

Condiție prevăzută expres în alin.(1) art.90 Cod penal constituie concluzia instanței că nu este rațional ca inculpatul să execute pedeapsa stabilită. Astfel, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze că scopul pedepsei poate fi atins chiar și fără executarea efectivă a acesteia.

Astfel, instanța de apel a casat sentința, cu stabilirea unor noi pedepse inculpaților Morari Maxim și Țurcan Ion, cu aplicarea art.70 alin.(3) și art.79 Cod penal, ținând cont de circumstanța excepțională a cauzei - comiterea infracțiunii în stare de minorat, de circumstanțele atenuante - săvârșirea infracțiunii de către un minor, căința sinceră; circumstanțe agravante nu au fost stabilite, de gravitatea infracțiunii - de faptul că inculpații minori au comis infracțiuni care fac parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave și grave, de faptul că inculpații pot fi reeducați fără a fi privați de libertate, de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lor în timpul și după consumarea infracțiunii - după comiterea infracțiunii inculpații și-au schimbat comportamentul conștientizând că au greșit, au conștientizat că au încălcat legea penală și că mai mult nu vor mai comite infracțiuni, astfel încât instanța de apel a ajuns la concluzia de a le aplica o pedeapsă cu închisoare, însă cu suspendarea condiționată a acesteia, acordându-le inculpaților șansa de a-și corecta comportamentul în sensul respectării legii penale.

4.3. Pe de altă parte, instanța de apel a reținut că sentința primei instanțe a fost contestată de către procuror doar în partea încasării cheltuielilor de judecată din contul reprezentanților legali ai inculpaților minori.

Analizând acest temei în raport cu motivele invocate în apel, instanța de apel a constatat că, solicitarea procurorului și-a găsit confirmarea la judecarea apelului declarat, prin urmare există temei de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate cu privire la încasarea în mod solidar a cheltuielilor de judecată din contul reprezentanților legali ai inculpaților minori Morari Maxim și Țurcan Ion – Morari Vladimir și Țurcan Gheorghe.

La caz, cu referire la solicitarea procurorului ce tine de încasarea de la reprezentanții legali ai inculpaților minori, în beneficiul statului, a cheltuielilor de judecată în valoare totală de 22 414,45 lei, Colegiul penal o consideră parțial întemeiată.

În acest sens, a indicat că, instanța de fond nu a motivat suficient imposibilitatea reprezentanților legali ai inculpaților Morari Maxim și Țurcan Ion și anume, de la părinții Morari Vladimir și Țurcan Gheorghe, precum și faptul că aceștia nu dispun de mijloace financiare, pentru a trece cheltuielile suportate în contul statului și liberarea acestora de obligațiunea dată.

Obiectivul principal al pedepsei penale este curmarea acțiunilor infracționale, iar suportarea unor cheltuieli de către inculpați, or cum în cazul din speță de către persoanele care-i reprezintă cum sunt reprezentanții legali, care vor conștientiza situația mai profund

și pericolul repetării unor astfel de încălcări, va produce un efect benefic pentru corectarea acestora.

Reintegrând aspectele menționate, în raport cu materialele cauzei penale, instanța de apel a reținut că, cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legală constituie - 320 lei, expertizei biologice -19 600 lei, psihiatrică – 1 078 lei, iar în total suma cheltuielilor constituind – 20 998 lei, sumă care urmează a fi încasată în mod solidar din contul reprezentanților legali ai inculpaților minori.

5. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, procurorul a atacat decizia cu recurs ordinar, invocând temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat că, decizia instanței de apel o consideră neîntemeiată în partea stabilirii pedepsei inculpaților.

A notat că, dispoziția art.90 Cod penal obligă instanța de judecată să indice expres în hotărâre motivele condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, însă care nu este motivat de către instanță, se limitează doar la enumerarea circumstanțelor pe care le consideră atenuante.

De asemenea, a menționat că instanța de apel făcând trimitere la prevederile art.61 Cod penal, nu s-a referit la argumentele care au servit la aplicarea acestor temeiuri, ignorând prevederile art.384 alin.(3) Cod de procedură penală unde este prevăzut că: „Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată”, prevederi ce sunt valabile și pentru instanța de apel.

A mai invocat că, circumstanțele comiterii infracțiunii și comportamentul inculpaților denotă că cel mai eficient mijloc de corectare a acestora este pedeapsa cu închisoare, această concluzie derivând și din gravitatea faptei comise și pericolul social al acesteia.

Raportând la aspectele de individualizare a pedepsei, reieșind din cerințele legislației penale referitor la aceasta, apreciind circumstanțele cauzei penale și a faptei imputate inculpatului consideră oportună evaluarea juridică, socială a acțiunilor acestora, sub aspectul prejudiciului cauzat relațiilor sociale ocrotite de legea penală, pentru încălcarea cărei au fost aduși în fața instanței de judecată. Astfel, consideră că instanța de fond cât și cea de apel nu au ținut cont de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de comportamentul inculpaților în momentul comiterii infracțiunii și după consumarea ei, de personalitatea lor, pronunțând hotărâri neîntemeiate,

Ținând cont de cele expuse precum și faptul că instanța de apel nu și-a motivat pe deplin concluzia de aplicare a prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal, aceasta greșit a conchis că corectarea inculpaților este posibilă fără a fi izolați de societate.

În contextul celor expuse, acuzarea consideră că concluziile instanței de fond și celei de apel, la capitolul individualizării pedepsei stabilite inculpaților, sunt greșite și în contradicție cu probatoriul administrat la etapa urmăririi penale și cercetării judiciare, neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal constată că titularul acestuia invocă temeiurile pentru recurs stipulate la pct.6) și 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, însă motivează recursul sub aspectul temeiului de casare prevăzut la pct.10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În esență, procurorul critică decizia instanței de apel în partea stabilirii pedepsei, nefiind de acord cu faptul că, instanța de apel a dispus aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, pedeapsa stabilită inculpaților fiind suspendată condiționat pe un termen de probațiune.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu norma de drept citată, Colegiul constată că acest temei nu-și găsește confirmare în speța dedusă judecării.

În acest context, Colegiul penal menționează că, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține că, persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Conform prevederilor art.61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea ultimului, cât și a altor persoane.

Totodată, potrivit art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

La fel, Colegiul penal amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social

periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

Astfel, aplicarea suspendării condiționate a pedepsei este o prerogativă a instanței de judecată care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

La caz, acuzarea nu și-a argumentat în niciun fel poziția privind imposibilitatea aplicării față de inculpați a prevederilor art.90 Cod penal.

În acest sens, Colegiu penal apreciază drept întemeiate argumentele instanței de apel precum că, în privința inculpaților Morari Maxim și Țurcan Ion au fost stabilite împrejurări și circumstanțe excepționale, circumstanțe care atenuază răspunderea penală, nefiind constatată nici o circumstanță care ar agrava răspunderea penală. Totodată, în privința inculpaților Morari Maxim și Țurcan Ion a fost stabilită circumstanța excepțională - minoratul persoanei, ceea ce determină aplicarea unei pedepse mai blânde față de inculpați, căci potrivit pct. 19 al Hotărârii Plenului CSJ nr.39 din 22.11.2004 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale privind minorii”, urmează să se întreprindă toate măsurile prevăzute de lege pentru a aplica inculpatului minor pedeapsa non-privativă de libertate sau pentru a-i stabili o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege, ori pentru a dispune suspendarea condiționată a pedepsei în conformitate cu dispozițiile art.90 Cod penal.

Colegiul penal consideră că, pedeapsa stabilită inculpaților Morari Maxim și Țurcan Ion prin decizia instanței de apel, care a dat eficiență prevederilor art.art.70 alin.(3), 75, 76, 79 alin.(1), 90 Cod penal, este echitabilă, proporțională și va contribui la atingerea scopului de corectare și reeducare a acestora.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal reține că pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum, și de alte persoane fără executarea reală a pedepsei. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Pe de altă parte, în sinteza celor constate de către Colegiul penal vizavi de recursul declarat de către recurent, ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele de fond, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza Albert vs România din 16 februarie 2010, statuează că art.6 §1 din CțEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În acest punct de analiză, Colegiul face trimitere la jurisprudența constantă a Curții Europene, prin care s-a statuat cu titlul de principiu că instanțele judecătorești trebuie să-și motiveze deciziile în temeiul art.6§1 al Convenției (*a se vedea în acest sens cauza Ruiz*

Torija vs. Spain, 9 decembrie 1994, §29). Or, în opinia Curții, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art.6 din Convenție. (*a se vedea în acest sens cauza Bachowski v. Polonia din 02.11.2010*).

În consecință, Colegiul penal opinează că argumentele punctate în cererea de recurs privind greșita individualizare a executării pedepsei nu sunt incidente cauzei deferite judecării, instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, pedeapsa aplicată inculpaților Morari Maxim și Țurcan Ion fiind individualizată corect, echitabilă și în concordanță cu scopul pedepsei penale, fapt ce determină incontestabil concluzia de inadmisibilitate a recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sîli Radu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2020, în cauza penală în privința inculpaților *Morari Maxim xxx și Țurcan Ion xxx*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 24 decembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena